

A MŰVELŐDÉSI MINISZTERIUM
DIAPOZITÍV-SOROZATA

***A felnőttek és gyermekek
munkája az óvodában
I-II.***

Óvodák számára

Kiadja:
Magyar Diafilmgyártó Vállalat
Budapest

Készült
AZ ORSZÁGOS
TANSZERGYÁRTÓ ÉS ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT
Kutatási és Filmgyártási Főosztályának irányításával

Szabadi Ilona
munkája

Utánnnyomás az 1973. évi kézirat alapján készült

Diafilm hny.

F. k.: Hári Ferenc

Általános utmutatás

Ez a képsorozat a nagycsoport számára készült és szorosan kapcsolódik az Ahogy növekedtünk I-II. diapozitív-sorozathoz. Magában foglalja A felnőttek és a gyerekek munkáját az óvodában, továbbá A napszakok c. témakört. Célja, hogy segítse tudatosítani a munka fontosságát, a naposok munkájának közösségi jellegét, valamint a különböző tevékenységekhez kapcsolódva rögzítse a napszakok nevét, segítse a gyerekek időbeni tájékozódását. Közben a család, az otthon és az óvodai élet több mozzanatát eleveníti fel, lehetőséget ad az Ahogy növekedtünk I-II. sorozatban foglaltak ismétlésére, a gyerekek erkölcsi tudatának, közösségi magatartásának fejlesztésére.

A már ismert módszertani eljárásokat most is alkalmazzuk (lehetőleg mindent a gyerekek mondjanak el, "találjanak ki", összefüggéseket kerestessünk velük stb.) A képsorozatot akkor használjuk fel, amikor már a gyerekekkel hosszabb időn át megfigyeltük a napszakokat. Míg az Ahogy növekedtünk... téma a tanév első felében kapcsolódik a környezetismerethez, ez a sorozat inkább a tanév második felében használható fel. A filmet kisebb összefüggő egységekben önálló foglalkozásként mutassuk be először, és csak ismétléskor - amikor már kevesebbet beszélnek közben a gyerekek - akkor vetítsünk nagyobb részeket. Kisebb összefüggő egység pl. a Felnőttek és a gyerekek az óvodában c. rész 1-5. képe. Csak annyi képet emeljünk ki mindig a sorozatból, amennyit egy foglalkozás időtartama alatt feldolgozhatunk a gyerekekkel.

Felnőttek és gyerekek az óvodában

1. Ennyi óvó néni van nálunk

Kép: A vezető óvónő irodájában öt óvónő ül kényelmes fotelekben. A hatodik az asztal mellett, előtte papír, látszik, hogy ő a vezető óvónő. Az óvónők csinosak, egyforma köpenyben vannak. A szobában még könyvszekrény és egy szertárszekrény is látszik.

Az óvó nénik arról tanácskoznak, hogyan lehetnek még jobbak, még ügyesebbek, még okosabbak a gyerekek, milyen játékoknak örülnének. Hány óvó néni van ebben az óvodában? Ki lehet az, aki éppen az asztalnál ül? A mi óvodánkban is ennyi óvó néni van?

2. Ennyi szakács néni

Kép: Konyhafelszerelés, nagy edények, csap, asztal. A szakácsnő bekötött fejjel, nagy kötényben, kezében edényt tartva ételt kavar.

Kit látunk a konyhában? Miről látjuk, hogy ez nem egy család konyhája? Otthon is ilyen nagy fazekak vannak? Az anyuka főz többet vagy a szakács néni? A mi óvodánkban is van konyha? (Ha nincs, hol főznek?) Ha van konyhalány, akkor az ő munkájáról is legyen szó.

3. Ennyi dadus néni

Kép: Három nő kék köpenyben. Kezükből takarító eszközökkel: partfés, vödör, porruha, egyiknek kezében tálca bögrékkel. A háttér érzékelteti, hogy az óvoda helyiségéről van szó.

A dadus nénik hárman vannak. Ők tartják rendben az egész óvodát és segítenek a szakács néninek is. A mi óvodánkban is ennyien vannak?

4. Összesen ennyi felnőtt

Kép: "Csoportkép". Ugyanazokat látják most együtt a gyerekek, akiket a három előző képen külön-külön láttak.

A felnőttek ebben az óvodában tizen vannak. Ők nevelik, gondozzák a gyerekeket, vigyáznak rájuk, tisztán tartják az óvodát. Mennyien vannak a gyerekek?

5. Összesen ennyi gyerek

Kép: Három "csoportkép" látható: kis-, középső- és nagycsoportosok.

Ezek a gyerekek mind óvodások. Csak az iskolások tudják megszámlálni, hányan vannak. Kik vannak többen az óvodában? Felnőttek

vagy gyerekek? A gyerekek játszanak, tanulnak, étkeznek, alszanak, közben "rendtelenséget csinálnak", de segítenek is sokféle munkában a felnőtteknek.

A felnőttek és a gyerekek munkája reggeltől délig

6. Az óvoda, amikor nagyon korán van

Kép: Csoportszoba. Minden szépen, rendben a helyén. Még minden "alszik". Csend, nyugalom. Az ablakon át látni, hogy virrad.

Olyan nagyon korán van, hogy még senki nincs az óvodában. Kint kicsit világosodik.

7. Alvó felnőttek

Kép: Lakószobában alvó felnőttek (kint csak dereng).

Alsznak otthon a lakásukban a felnőttek... az óvónénik, a dadus nénik, a szakácsnéni...

8. Három alvó gyerek

Kép: Egy iskolás, egy óvodás koru és egy csecsemő alszik. (Kint dereng.)

Alsznak otthon a gyerekek is... Ilyenkor azt mondjuk, hogy hajnal van.

9. Reggel 6 óra

Kép: A csoportszoba falán egy nagy óra hatot mutat. A dadus néni a cserépkályha mellé készíti a tüzelőt: befüt. Már világosabb van, mint hajnalban.

Hány óra van? Korán reggel. Mit csinál a dadus néni? Jó meleg lesz, mire jönnek a gyerekek. (Ahol másfajta fűtés van, ott azt lehet megbeszélni, hogy mások végzik el ezt a munkát.) Melyik évszakban kell fűteni?

10. Reggel 7 óra

Kép: A csoportszoba falán az előbbi óra hetet mutat. Az óvónő éppen a köpenyét veszi fel. Az ablakon beárad a világosság.

Megérkezett az óvó néni. Mit csinál éppen? Igen, felveszi a szép tiszta köpenyt és várja a gyerekeket.

11. Mit csinál várás közben az óvó néni?

Kép: A polcon szépen kihelyezett színes ceruzák, hegyükkel felfelé állítva a tartóban, rajzpapírok, festék, ecset, ollók sorakoznak. Az óvónő éppen egy tálcára agyagtömböt tesz. Láthatók a szépen elrendezett mesekönyvek is.

Mi mindent készített az óvó néni a gyerekeknek? Sorolják fel: mi található a csoportszobában a játékokon kívül? Az óvó néni gondoskodik arról, hogy a gyerekek jól játsszanak és egyébbel is foglalkozzanak.

12. Ébrednek a gyerekek is

Kép: A 8. kép elevenedik meg. A nagyobb gyerek (iskolás) éppen kijött a fürdőszobából, nincs még felöltözve. Az óvodáskorú hálóingben van, most bujlik a papucsba, készül a fürdőszobába, anyuka a picit pelenkázza.

Felkeltek a gyerekek. Beszéljük meg: ki mit csinál éppen? A nagy gyerekek az önállóságát: már mindent tud egyedül csinálni, a kisebbnek segít az anyuka biztosan, de a pici még semmit nem csinál egyedül. Ki - hogy készülődik reggel otthon?

13. A fürdőszobában

Kép: Az óvodás áll a mosdó előtt egy sámlin. Mosakodik. Anyuka a fogkrémet nyomja a fogkefére.

Mi történik a képen? Valóban: anyuka segít. Ki tudja már egyedül kezelni a fogmosó eszközöket? Ki mosakodik egyedül? Kinek mit segít az anyuka?

14. Reggeli

Kép: Konyha a családi otthonban. Bögrék, vajás, lekváros zsemle. A két nagyobb gyerek reggelizik, a legkisebb nincs a konyhában. Anyuka önti a kávéját. A konyhában az óra hetet mutat.

Sietnek reggelizni, mindenkinek el kell indulni valahová. Ki, hová megy? A "kicsi" miért nem ül az asztalnál?

15. Az óvodában

Kép: A csoportszoba falán az óra nyolcöt mutat. Már több gyerek van. Játsszanak, rajzolnak, képeskönyvet nézegetnek. Egyik éppen belép, az óvónővel köszöntik egymást.

Az óvodába érkeznek a gyerekek. Egyre többen vannak. Mit csinál éppen az óvónő? Lehetnének-e a gyerekek felnőtt nélkül? Miért nem? Mi a munkája az óvónőnek?

16. Mi történik reggel a konyhában?

Kép: Háttér a konyha. A szakácsnő átveszi a főzéshez szükséges árut: nagy tejeskanna áll a földön, az asztalon vaj, tejföl, cukor, só, liszt, tojás, sok kifli, zsemle a reggelihez. Egy fiatalember (a szállító) éppen a kenyeret adja át.

Mi érkezett az óvodába? Miért reggel hozzák az árut? (Ha az óvodában nincs főzés, akkor azt kell megbeszélni a gyerekekkel, hogy hol készül az ebéd, a tizórai és honnan szállítják azt oda készen. Ilyenkor a szakács néni vagy a dadus néni a kész ebédet veszi át.)

17. Érkezik a zöldséges

Kép: A szakácsnő éppen a zöldségfélét veszi át. Ezen a képen sokféle zöldség és alma látható.

Mit látunk a konyhában? Miből mit lehet főzni? Ki, mit szeret a legjobban? Mi hiányzik még a főzéshez?

18. Meghozták a hust is

Kép: Megkopasztott csirkék az asztalon. Zsirosbödön.

Találjuk ki, mit főz a szakács néni. Amíg a gyerekek tanulnak, játszanak, addig elkészül az ebéd.

19. A gyerekek között

Kép: A csoportszobában négy gyerek. Az egyik a halakat eteti, a másik a virágot öntözi, rajtuk naposkötény. Kettő a játékokat rakja el.

Amíg a szakács néni a főzéshez készülődik, a gyerekek is dolgoznak. Mit csinálnak a naposok? És akik nem naposok? Miért kell rendet rakni? Miért kell segíteniük a gyerekeknek is?

20. Névsorolvasás

Kép: Szép rend van. A gyerekek félkörben ülnek, velük szemben az óvónő. A két álló gyerek közül a kislány éppen válaszol. Az óvónő kezében egy nagy füzet (jelenléti napló), kezében toll.

Még mindig reggel van, de már későreggel. Névsorolvasás. Miért jegyzi be az óvó néni, ki van itt? Miért számolja meg, hányan vannak aznap a csoportban? Csak így tudja megmondani a szakács néninek, hogy hány tizórait, ebédet és uzsonnát készítsen.

21. Készülődés a tizóraihoz

Kép: A mosdóban a gyerekek. Kezet mosnak, törülköznek, fésülködnek, vízfoltok a földön, a tükör a mosdó felett összespriccelve.

Miért kellett most kezet mosni? Mi következik ezután? Bárhogy is vigyáznak a gyerekek, marad utánuk takarítanivaló. Hát még a kisebbeknél!

22. Kézmosás után

Kép: Két napos terít. Egy asztal már kész. A másik asztalra most teszi a naposkislány a tányért. A kötényes naposkisfiu kiskosárcából péksüteményeket tesz az asztalra. Néhány gyerek jön ki a mosdóból és leül a terített asztalhoz.

A naposok dolgoznak vagy játszanak? Elvégzik a terítést, nem kell a dadus néniknek ezt csinálni. Mihez teritenek? Miről látjuk? Mit kell reggel felteríteni az asztalra? Jól terítették-e a naposok?

23. Tizórai után

Kép: Az egyik napos az asztalt törli le, a másik partvissal a morzsákat sepregeti össze. Az ablakok nyitva, a többi gyerek nincs jelen. Az óvónő sincs bent.

A tizórai utáni "rendcsinálás" is a naposok feladata. Hol van az óvó néni? A többiekkel kint, az előszobában érdekes dolgokról beszélget. Amikor más a napos, akkor ez a két gyerek is ott van köztük.

24. Elmult a reggel

Kép: A csoportszobában asztalnál ülnek a gyerekek. Az óvónő a táblára különböző síkformákat rak

fel, látszik, hogy matematikai foglalkozás van. A gyerekek előtt eszközök. Az óra 1/2 10-et mutat.

Az óvó néni "tanítja" a gyerekeket. Milyen foglalkozás folyik éppen? Ezenkívül még milyen foglalkozások vannak? Mi mindenre tanítja az óvó néni a gyerekeket az óvodában? Ilyenkor reggel van még? Ha nem, mi? Hogy mondjuk, ami a reggel meg a dél között van?

25. Mit csinál délelőtt a dadus néni?

Kép: Mosogatás egy kisebb helyiségben. Sok bögrét tányért és étkezőeszközöket látunk.

Tiszta lesz a sok edény. Ki mosogatta el? És a mosdó magától lesz tiszta? Nézzük meg a következő képen!

26. Takarítás a mosdóban

Kép: Dadus néni törli fel a kövezetet. A tükör már fénylik.

Itt is dolgozik a dadus néni délelőtt.

27. Délelőtt a konyhában

Kép: Az ismert konyha. Az edényekben fő az étel (gőzölög). A szakács néni lekváros kifliket formáz.

Készül az ebéd délre. Miről látjuk?

28. A gyerekek kimennek az udvarra

Kép: A homokozóban magasan felpupozva a homok. Az udvar felseperve, felgereblyézve. Rend van. A gyerekek rohannak kifelé.

Ilyen rend fogadja mindennap a gyerekeket? De vajon ki frissíti fel a homokot? Ki gereblyézi össze a lehullott leveleket? Ki gondozza a virágokat? A veteményest?

29. Munka az udvaron

Kép: A dadus néni elrendezi a homokot. Két óvodás gereblyézik. Ketten a lehullott falevelet kosárba rakva hordják a szeméttartóba. Néhány gyerek virágmagot szed, az óvónő magyaráz nekik, kezében egy kis vödröt tart, abba szórják a magot.

Ki, mit csinál? A nagycsoportos gyerekek segíthetnek a dadus néninek. A játékokat kinek kell összeszedni? Vajon télen van-e kint munka?

30. Tél az udvaron

Kép: Minden havas. A madáretetőhöz vezető utról már eltisztították a havat. Másutt a gyerekek,

az óvónő és a dadus néni lapátolják, seprik a havat. Egyik-másik gyerek hógolyót gyur. Néhányan hóembert építenek.

Szórakozás és munka is! Mi lenne akkor, ha a hó csak hullana, de nem takarítaná el senki?

31. Nyár a veteményeskertben

Kép: Három veteményeságyast látunk. Kapálgatnak, gyomlálnak, öntöznek a gyerekek. Az óvónő velük dolgozik. Megfigyelhető a paprika, a paradicsom és néhány kihuzott zöldhagyma.

Szorgalmasak a gyerekek. Meg is látszik, szedhetik nemsokára a zöldségfélét. Lehet ezt a munkát télen is csinálni? Miért nem?

32. Cipőtisztítás

Kép: Mielőtt az óvodába belépnek, lábtörlőn, kaparón tisztítják le cipőjüket a gyerekek. A kerti szerszámok egy padhoz támasztva állnak.

Ezek a gyerekek tudják, hogy a tisztaságra vigyázni kell. Megbecsülik a mások munkáját. Szerszámaikat is rendbe tették. Az óvó néni meg a dadus néni biztosan megdicsérik őket. Lesz is jó ebéd! De mit kell meg előtte a naposoknak csinálniuk?

33. Terítés az ebédhez

Kép: Hasonlít a tizóraizó képhez, de most más edényekkel terítenek és kanál, villa, kés is kerül az asztalra. Kis poharakat tesznek a lapos- és mély tányérok mellé. Az óra tizenkettőt mutat.

Miért fontos a naposok munkája? Megint ők gondoskodnak arról, hogy minden az asztalra kerüljön. Mit kell tenni az asztalra az ebédhez?

Hány óra van? A rádióban mi jelzi a 12 órát? Amikor harangoznak, dél van. (Viszsaemlékezhetünk a reggelre és arra, hogy mennyi munkát végeztek el közben a felnőttek és a gyerekek.)

34. Készülődés az alváshoz

Kép: Dadus néni az ágyakat rakja le. Néhány gyerek segít neki. Rendezik a párnákat, takarókat. Egyesek már vetik le a cipőjüket, kötényüket. Az óvónő szintén segít.

Itt is együtt dolgoznak a felnőttek és a gyerekek. Így gyorsan megy az ágyak előkészítése. Hamar lehet lefeküdni, pihenni.

35. Pihenés

Kép: Fekvő gyerekek. Némelyik alszik, a másik kukucskál. Az óvónő betakarja őket. Csend van.

Elmult a dél, az ebéd. Megkezdődött a délután az óvodában.

Felnőttek és gyerekek munkája délután és este

36. Uzsonna készítése a konyhában

Kép: Szép, rendes a konyha. A szakács néni tálcákra készíti a sok szalámis kenyeret.

Hová lett a déli sok mosatlan edény? Valaki dolgozott, amíg a gyerekek aludtak. Tiszta a konyha. Készül az uzsonna. Bizony, ilyen sok kell a jó étvágyu gyerekeknek!

37. Ébredés után

Kép: Egy kisfiu még az ágyán ül és ásít. Egy kislány a harisnyáját huzza, két óvódás az összecsupkott ágyat a dadus nénihez viszi, aki azt a helyére rakja. Az óvónő szalagot köt egy kislány hajába.

Mi történik a képen? Mikor van ez az óvodában? Reggel? Délben? Nem, már délután van! Mi lesz, ha a délután is elmulik? És ha az este is elmulik? Addig még sok mindent lehet csinálni, ha a gyerekek ilyen ügyesen segítenek rendet rakni.

38. Játék

Kép: A gyerekek körjátékot játszanak, énekelnek.

Az óvó néni is velük játszik. Vajon melyik játékot látjuk? Ki tanította meg a dalt és a játékot a gyerekeknek? Először az óvó néni is megtanulta, azután az óvodásoknak is megtanította.

39. Uzsonna után

Kép: Néhányan még az asztalnál ülnek, előttük kistányér. Mások a tálalóasztalra viszik a tányérjukat.

Már megint ettek a gyerekek. Ismét gyűlik a sok mosatlan edény. Újból el kell mosogatni, mert reggel szükség van a tányérokra. Ki fogja elvégezni ezt a munkát, amíg a gyerekek játszanak?

40. Bábozás

Kép: Az óvónő bábelőadása. A gyerekcsoport szőnyegen, széken ülve nézi az előadást. Az egyik babájával a karján, a másik nyuszinak öltözve figyel.

A képpel az óvónő sokrétű tevékenységének újabb mozzanatát érzékeltetjük. Pl.

a bábozást, a báb- és jelmezkészítést stb.
Mi mindent gyűjtött a játékhoz az óvó néni? Pl. nyusziruhát stb.

41. Az ajtónál segítő gyerekek

Kép: Előszoba. Egy anyuka érkezik. A kisfiu az ajtóból figyel, kinek az anyukája jött, hogy beszéljen érte a csoportszobába.

Megint itt egy ügyes óvodás. Mi a feladata? Ki volt már "ajtófelelős"? (vagy "hívogató") Miért van rá szükség?

42. Készülődés hazafelé

Kép: Előszoba. A gyerekek öltözködnek. Egyik segít a másoknak. Egy apuka vár az ajtónál.

A gyerekek állapítsák meg, hogy hazamezés előtt öltöznek a gyerekek. Miért lehet őket megdicsérni? Segítenek egymásnak. Nincs szükség arra, hogy az óvó néni vagy a dadus néni gombolja be a kabátot.

43. Elementek a gyerekek

Kép: Az óvónő felakasztja köpenyét a fogasra. Mellette a kabátja, látszik, hogy haza készülődik. Az óra 6 órát mutat.

Estefelé van, a délután vége. A gyerekek otthon vannak már. Az óvó néni is megy haza az otthonába, a saját gyerekeihez. Közben biztosan azon gondolkodik, hogy mi minden történt egész nap az óvodában.

44. Valaki még az óvodában van

Kép: A székek felrakva az asztalokra. A dadus néni porszívózik.

Emlékeztek rá, hogy amikor nagyon korán reggel volt (hajnal), milyen szép rend, tisztaság volt az óvodában? A dadus néni ilyenkor, amikor mindenki elment, kitararit.

45. Családi körben

Kép: Meghitt esti kép: szülők és a három gyerek a szobában.

A gyerekek közben már otthon vannak, szüleikkel, testvérükkel beszélgetnek. Az iskolás is elmondja, mit tanult és az óvodás is elmeséli: mi mindent csinált az óvó néni, a dadus néni, a szakács néni az óvodában és ő hogyan segített. A pici gyerek még nem mesél semmit. El tudnátok mondani ti is, hogy ki, mit dolgozott egész nap?

46. Este van

Kép: A fürdőszobában fürdik az óvodás. Anyuka szappanozza. Kikészítve a papucs, a hálóing. A képen látható a fogmosáshoz odatett pohár, fogkefe.

Reggel mindenki siet, ilyenkor este van idő a fürdésre. Beszéljék meg a gyerekek, vajon mi történik a fürdés után. Este is fogat kell mosni, ez nagyon fontos!

47. Esti mese

Kép: A két nagyobb gyerek a televízió esti meséjét nézi.

Mikor van ez a műsor a televízióban? Reggel? Ki szokta nézni otthon? Utána mi következik?

48. Mindenki alszik

Kép: A gyerekek is alszanak. Az ablakon át a csillagos éjszaka látható.

Elmondhatjuk a gyerekeknek József Attila Altató c. versét.

49. Lefeküdtek a felnőttek

Kép: Alszanak ők is: az óvó nénik, a dadus nénik, a szakács néni, az anyukák, az apukák. Az ablakon a csillagos ég látható.

50. Éjszaka van

Kép: Az óvoda éjjel sötét ablakkal, előtte utcai lámpafény. Hold és csillagok.

Már az este is elmúlt. Ilyenkor éjszaka van. Mit gondoltok, holnap hogyan kezdődik a nappal?